

„A számviteli szakmának ki kell lépnie a táblázatkezelők nyújtotta komfortzónából” – ACCA jelentés a számviteli szakma digitális kihívásairól és lehetőségeiről Magyarországon és világszerte

Az ACCA (Association of Chartered Certified Accountants) új tanulmányt készített „The Digital Accountant” (A digitális számviteli szakember) címmel. A kutatás célja, hogy feltárja, milyen digitális kihívások állnak a pénzügyi és számviteli szakemberek előtt, illetve, hogy hogyan lehet a lehető legjobban kihasználni a technológia által nyújtott lehetőségeket a pénzügy és számvitel területén. A tanulmány világszerte több mint 4 200 számviteli szakember bevonásával és megkérdezésével készült.

A kérdőívet magyar nyelvre is lefordították és közel 100 hazai szakmabelit kérdeztek meg. A magyar megkérdezettek többsége teljes állású munkavállaló pénzügyi és számviteli területen, 59 % könyvvizsgálati és számviteli szolgáltatást nyújtó vállalkozásnál dolgozik, és 41 % üzleti területen (valamely szervezet pénzügyi vagy számviteli részlegén).

Magyarországon, csakúgy, mint nemzetközileg az általános vélemény szerint a digitális készségek kiemelkedően fontosak egy cég jövője szempontjából. A felmérésből kiderül, hogy a magyarországi megkérdezettek 83 százaléka gondolja úgy, hogy a digitális készségekre szükség van ezen a területen, és ez a szám a KKE régióhoz közelebbi országokban, mint például Ukrajnában (91%) vagy Oroszországban (94%) még magasabb. A magyar arány valamivel alacsonyabb volt a globális aránynál, amely 89%.

Általánosságban véve Közép-Kelet-Európában a számviteli szakemberek elég magabiztosak saját digitális készségeikkel kapcsolatban: Magyarországon a megkérdezettek 72%-a gondolja úgy, hogy rendelkezik a szükséges digitális készségekkel ahhoz, hogy a piacon tapasztalható technológiai újításokkal lépést tudjon tartani. Ukrajnában ez a szám 82%, míg Oroszországban 77%. Világszinten a megkérdezetteknek viszont csak 63 %-a nyilatkozott úgy, hogy saját megítélése szerint a jelenlegi munkájához megfelelő szintű digitális ismerettel rendelkezik.

A szükséges készségek

Természetesen a „digitális készségek” általános kifejezés, amely többféle területet és készséget takarhat.

A tanulmányban a válaszadók magabiztosabbnak érezték magukat az olyan hagyományosabb technológiákban, mint az Excel táblázatok kezelése. Magyarországon 90 %, nemzetközi szinten pedig 81% vallotta magát szakértőnek a táblázatkezelésben. Az integrált vállalatirányítási rendszerek (ERP, Enterprise Resource Planning) nyújtotta megoldások használatával kapcsolatban Magyarországon 78%, világ szinten pedig 72 % tartotta magát szakértőnek.

Ugyanakkor a magyar számviteli szakemberek mindössze 13%-a gondolja úgy, hogy szakértő valamilyen új, feltörekvő technológiában, mint például a blockchain, a mesterséges intelligencia vagy a gépi tanulás technológiákban (szemben az oroszországi 11 és a nemzetközi 20%-kal).

Mindez valamelyest ellentmondani látszik annak az erős magabiztosságnak, amelyet a megkérdezettek az általános digitális készségeket illetően mutattak. Elképzelhető, hogy az újabb technológiák még jóval kevésbé elterjedtek csak a magyar piacon, és így a helyi pénzügyi és számviteli szakemberek kevésbé találkoznak ezekkel. Mindenképpen olyan területről van szó, amelyen jelentős fejlődés történhet a jövőben mind a vállalkozások, mind pedig a számviteli és pénzügyi területen dolgozók szempontjából. Az új technológiák lehetőséget teremtenek arra is, hogy kialakuljon és fejlődhessen a terület szakembereinek elemző készsége és előre gondolkodása.

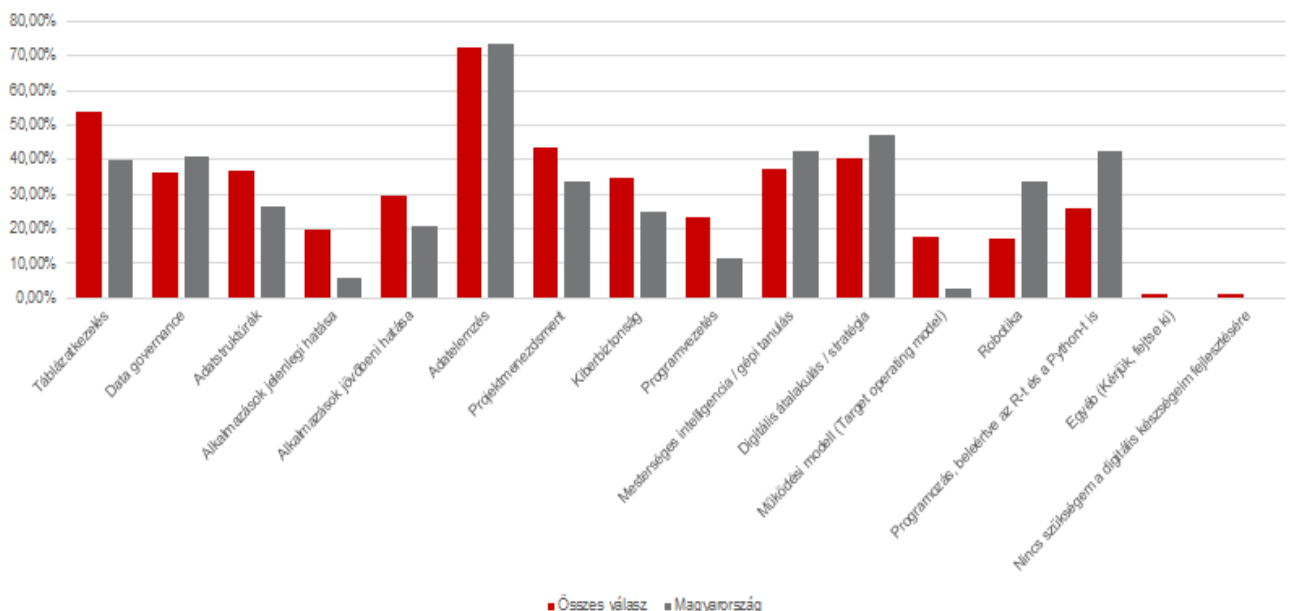
A tanulmány részeként a szerzők interjúkat is készítettek a helyi pénzügyi és számviteli szakmában dolgozó szakemberekkel. Magyarországon Clive Web, a tanulmány szerzője Szívós Lászlót, az ELTE Gazdálkodástudományi Intézetének (ELTE GTI) adjunktusát kérdezte, aki egyben egy tanácsadó vállalkozás egyik alapítója, és az ACCA tagja is.

Szívós László a tanulmány eredményeivel kapcsolatban úgy fogalmazott, hogy saját tapasztalata szerint már nem csak a nagyobb vállalatok, de sok kis- és középvállalkozás is vezetett már be valamilyen integrált vállalatirányítási (ERP) rendszert, és a pénzügyi beszámolók valamint a belső menedzsment beszámolók előállításánál bizonyos mértékben használnak üzleti intelligencia (BI) megoldásokat is. Ugyanakkor Magyarországon a pénzügyi és számviteli szakemberek még mindig jellemzően táblázatkezelőket használnak munkájuk során. A kihívást talán az jelenti, hogy a helyi szakemberek még mindig nem ismerik elég jól az új technológiákat.

Egyetemi oktatóként úgy gondolja, hogy már egyetemi szinten fontos megismertetni a pénzügyi és számviteli terület szakembereivel az új technológiákat. Az ELTE GTI-n például a számvitel mesterképzés részeként elindítottak egy pénzügyi és számviteli informatika című kurzust. Itt a diákok megtanulják, hogyan lehet a nulláról bevezetni egy ERP rendszert, hogyan lehet a pénzügy, a számvitel és a kontrolling szempontjából a legtöbbet kihozni egy ERP-bevezetési projektből, vagy hogyan lehet az üzleti intelligencia eszközöket használni az üzleti teljesítmény elemzésére és riportálására, valamint az üzleti döntéshozatal támogatására.

Az interjú tanulságai egybevágóan a tanulmány egy másik témájával is, nevezetesen azzal a kérdéssel, hogy milyen területeken érzik úgy a válaszadók, hogy készségeik fejlesztésére szorulnak. Magyarországon csakúgy, mint világszerte, az adatelemzés volt az elsődleges fejleszteni kívánt terület (lásd az alábbi grafikont):

Milyen területen érzi úgy, hogy fejlesztenie kellene digitális készségeit ahhoz, hogy az elkövetkező 3-5 évben el tudja végezni a munkáját?

A tanulmány arra világít rá, hogy amikor több – akár külső, akár belső, strukturált vagy strukturálatlan – forrásból akarunk adatot gyűjteni, kulcsfontosságú az, hogy az adatok integritását biztosítani tudjuk. Egy vállalatnál a pénzügyi és számviteli szakemberek elsődleges partnerek ennek az adatvagyonnak a kezelésében (data governance). Szívós László is egyetért ezzel, hiszen véleménye szerint egyre nagyobb igény van arra, hogy a pénzügyi és számviteli szakemberek értsék egy szervezet működőse háttérében lévő adatmodellt és információs technológiákat, különösen igaz ez azokra, akik szorosan részt vesznek a vállalati vezetés információs igényeinek kiszolgálásában. A cégek üzleti modelljeiket folyamatosan változtatják annak érdekében, hogy a mai, gyorsan változó üzleti környezetben ügyfélközpontúbbak és értékvezéreltebbek legyenek. A szakember úgy véli, hogy a cég üzleti modelljének és érték kínálatának ismerete szükséges előfeltétele a pénzügyi és számviteli részleg, valamint a vállalati menedzsment közötti sikeres együttműködésnek. A modern és hatásos vállalati teljesítménymenedzsmenthez számtalan forrásból van szükség adatokra, nem csak a cég pénzügyi számviteli rendszeréből. Manapság sokkal nagyobb volumenű, változatosabb és sokrétűbb adathalmazzal kell dolgozni, mint korábban, ez a vállalati teljesítmény nyomonkövetését és irányítását is sokkal szélesebb kontextusba helyezi. Ahhoz, hogy a számviteli szakemberek sikeresek legyenek a szakmájukban, érteniük és ismerniük kell az adatok forrását, az adatgyűjtés és az adatfeldolgozás folyamatát, valamint az alapvető és bonyolultabb adatelemzési eszközöket (pl. a prediktív analitikát, az adatbányászatot vagy a big data jelenséget). Mivel azon vállalati vezetők, akik számára a beszámolók és teljesítményjelentések készülnek, rendszerint nem pénzügyi és számviteli szakemberek, így a szakmának arra is nagyobb hangsúlyt kell fektetnie, hogy hogyan kommunikálják és vizualizálják az információt a jelentések fogyasztói felé.

Mindehhez ugyanakkor alapvetően szükséges, hogy ismerjük a technológia nyelvezetét, és értenünk kell azt is, hogy hogyan mozgatja a technológia az üzleti modelljeinket. Ha digitális jártasságunkat kizárólag az applikációkra és az eszközökre összpontosítjuk, akkor szem elől téveszthetjük a gazdaság alapvető dinamikáját.

Technológia és életkor

Gyakran találkozunk azzal a feltételezéssel, hogy a digitális ismeretek terén jelentős a szakadék az egyes generációk között. Ezen feltételezés megválaszolása érdekében a tanulmány sok esetben a válaszokat életkor szerinti csoportokba lebontva elemezte.

Az eredmények megerősítették, hogy az 55 év feletti korosztályban a válaszadók bizalma saját digitális készségeik iránt jellemzően alacsonyabb, és úgy érzik, hogy képességeik egyre kevésbé használhatók a mai világban.

Mindazonáltal mivel egyre hosszabbá válik a szakmában dolgozók gazdaságilag aktív életkora, így ennek a csoportnak is ugyanúgy folyamatosan investálnia kell majd digitális készségei fejlesztésébe, mint a többi korosztálynak.

Az alacsonyabb érték oka lehet az is, hogy a fiatalabbak több digitális tapasztalattal rendelkeznek, így nagyobb magabiztosságot éreznek a technológia területén. Ennek a korosztálynak azonban az jelenthet kihívást, hogy míg az adatokkal való munka már megszokott számukra, ugyanakkor nincs meg a megfelelő analitikus készségük ahhoz, hogy azokat kontextusba is helyezték és az eléjük tárt adatok értelmezzék.

Így vagy úgy, de a folyamatos tanulásnak mindenképp rendkívül fontos szerepe van. Nem lesz megoldható az, hogy az egyes generációk az utánuk következő generációra hagyják a legújabb digitális fejlesztések elsajátítását. Ahogy a technológiai evolúció folytatódik, továbbra is fontos lesz mindenki számára, hogy készségeit karbantartsa, és újakat is szerezzen.

A szakmájukban sikeres emberek nagyra értékelik a digitális világot, ismerik a meglévő és új technológiákat, és azt is, hogyan állítsák ezeket a siker szolgálatába. Folyamatosan informálódnak, és időt szánnak arra, hogy befektessenek saját magukba, és új digitális ismeretekre tegyenek szert. Ha valaki csak napi három percet szán a folyamatos tanulásra, és ennek egy részét a digitális újításokkal tölti, az egyértelműen hasznos.

A folyamatos tanulást a vezetőknek is ugyanúgy támogatniuk és ösztönözniük kell. Egy hatékony vezetőnek az is feladata, hogy a holnap világára is felkészítse embereit, ne csak a ma valóságára.

Készségek a gyakorlatban

A tanulmány különös figyelmet fordított a könyvvizsgálat területén dolgozó szakemberek digitális kihívásaira.

Egy könyvvizsgáló számára az új technológiáknak két aspektusa van: Először is jól kell ismerniük a bizonyosságot nyújtó szolgáltatások folyamatait, amelyek egyre automatizáltabbá válnak. Másodsor ismerniük kell azokat a technológiákat is, amelyeket ügyfeleik használnak, hiszen ezek részei az ügyfél üzleti tevékenységének és környezetének, illetve érteni kell az alkalmazott technológiáknak az átalakuló üzleti modellekre, az újragondolt pénzügyi keretrendszerekre és belső kontrollrendszerekre gyakorolt hatását.

Például egyre gyakrabban kell a könyvvizsgálóknak azt vizsgálniuk, hogy hogyan készülnek az ezen technológiák által nyújtott információkra és feltételezésekre támaszkodó beszámolók és előrejelzések. Üzleti felhasználásuk miatt ezeknek az ismereteknek egyre nagyobb szerepük lesz a szakmában.

Általánosságban Magyarországon a válaszadók 53%-a, világ szinten pedig 52%-a gondolta úgy, hogy a digitális készségek megléte alapvető egy könyvvizsgáló számára.

A megkérdezetteknek értékelniük kellett azt is, hogy mennyire fontos az ügyfél digitális környezetének megértése: a könyvvizsgálat vagy számviteli tanácsadás területén dolgozók közel 60%-a vélte úgy, hogy rendkívül fontos (szemben a vállalati szektorban dolgozók 52%-ával).

Összegzés

A digitális világ egyfajta létforma. Szinte minden, vagy akár tényleg minden, amit teszünk, valamilyen módon kapcsolódik a digitális technológiához. Ennek megfelelően ott hagyjuk „adatlábnymunkat” is magunk után. Míg a technológia nem mindig feltétlenül új, a változás üteme azonban soha nem látott gyorsaságot mutat.

A kutatás eredményei azt mutatják, hogy nem szükséges digitális szakértőnek lenni az új technológiák minden egyes területén, arra azonban szükség van, hogy átlássuk, hogyan jelenik meg a technológia egy adott szervezet specifikus üzleti modelljében.

Ha a pénzügyi és számviteli szakemberek értik az üzleti modellt, azt a kontextust, amelyben a technológiát használják, és azt, hogyan áramlanak az adatok egy szervezeten belül, valamint képesek ezeket elemezni, elmagyarázni és másoknak átadni, akkor sokkal nagyobb értéket tudnak teremteni szervezetüknek.

Pénzügyi és számviteli szakemberként, ha piacképesek akarunk maradni, akkor együtt kell élnünk a digitális technológiák fejlődésével, és fel kell ismernünk, hogy a digitális világ folyamatosan átalakul. Saját digitális világunknak pedig azzal összhangban kell fejlődnie, ahogy annak a szervezetnek a digitális világa változik, amelynek vagy amelyben dolgozunk. El kell fogadnunk ezeket a változásokat, hiszen így lehetünk birtokában azoknak a készségeknek, amelyekkel használni tudjuk ezeket az eszközöket, és szakértőivé válhatunk az új trendeknek.

A folyamatos tanulás és fejlődés kultúrája magába a szervezetbe kell, hogy beépüljön, hiszen a jövő sikeres szervezetei az innovációra és a megismerés iránti vágyra fognak épülni.

A témáról részletesebben, illetve a tanulmány mélyebb elemzése közvetlenül a „The Digital Accountant” tanulmányban olvasható, amely elérhető az ACCA honlapján:

<https://www.accaglobal.com/crsh/en/professional-insights.html>